

UĞUR KÖKDEN'DEN 'YÜZLER, GİZLER, İZLER' Edebiyatın kaynağını işaret eden bir yol haritası

Hakan GÜNGÖR
İstanbul

Zamanın yarattığı bazı gereksinimler var. Başta şiir olmak üzere edebiyata kaynağından ve doğrudan ulaşabilmek gibi. Edebiyatı, ona bir de kaynağından ve doğrudan ulaşmış olanlardan okumak gibi. Yüzler siliniyor, gizler kıymetini yitiriyor, izler yok olup gidiyor. Fikir için bilgiye; zikir için yakından bilgiye lüzum yokmuşçasına bağlamından koparılmış "alıntılar" dönemine itiraz yine ele yeni bir **kitap** almakla oluyor.

Uğur Kökden'in "Yüzler, Gizler, İzler" kitabı; yazarın Erasmus'tan Dostoyevski'ye, Tolstoy'dan Gogol'e ve Camus'ye; Tevfik Fikret'ten Refik Halid'e, Nermi Uygur'dan, Halikarnas Balıkcısı'ya ve Orhan Veli'ye; edebiyata, edebiyattaki şehre, şehirdeki edebiyata dair denemelerinden oluşuyor. Uğur Kökden'in 1967'den başlayarak 2014'e dek kaleme aldığı yazıların derlendiği **kitapta** her deneme, Kökden'in de belirttiği gibi "Bir karşılaşmanın ürünü ya da muhasebesi..."

DENEMENİN ELİNDEKİ BİRİCİK SİLAH

Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkan **kitapta** Uğur Kökden, kayıp **kitapları** aramaya koyuluyor, Tolstoy'un evinde onun alışkanlıklarından izler arıyor, Halikarnas Balıkcısı'nın "sürgünlüğü", üzerinde yaptığı şilteyi ve oradan görünen şilteyi yazıyor. Bu karşılaşmalar deneme diye ansak da; birer portreye evriliyor. "Yüzler, Gizler, İzler" fotoğraflardaki "cansız" halleri canlandırıyor. Sayfalar ilerledikçe karşınızdaki canlı yazarlar beliriyor...

Malraux'un kavgası, Jules Verne'in düşünsel dramı, Servet-i Fünuncuların kurmaya niyet ettikleri cennet, Ahmet Haşim'in yurtsuzluğu, Orhan Veli'nin sokakları, kenti bir atlasın merak uyandırıcı sayfalarını karşınıza çıkarıyor. İsim isim edebiyat coğrafyasını keşfetmek gibi...

Uğur Kökden'in 1967'den başlayarak 2014'e dek kaleme aldığı yazıların derlendiği **kitapta** her deneme, Kökden'in de belirttiği gibi "Bir karşılaşmanın ürünü ya da muhasebesi..."

Uğur Kökden, "Denemenin elindeki biricik silah, gerçekler! Özellikle de, çağın temsil ettiği tehlikeler karşısında sahip çıkmamız gereken o tek ve etkin silah! Deneme, günceli ve gündeme yığılıp duran sorunları tartışmak, sorgulamak zorunda" diyor. Olup bitenlerin söylentileriyle, yakıştırmalarla, düpedüz uydurmalarla çarpıtılmasının pek kolay oluşuna bakacak olursak; o tek ve etkin silaha, gerçeklere daha da sıkı sarılmak gerekiyor. Kökden'in yaptığı gibi edebiyatı kaynağından, **kitaplardan** ve bölük pörçük değil, tamamıyla ele alarak edinmek şart. Titizliği, ince eleyip sık dokumasıyla maruf bir yazarın işaret ettiği yüzler, gizler ve izler; edebiyatın kaynağına daha da yakınlaştırıyor. Her deneme; o kaynağa doğru giden yol haritasının başka bir parçası oluyor.

KİTAPLIKLAR SAHİBİNİN KİŞİLİĞİNE ETKİ EDİYOR

Uğur Kökden, "Açık ki, her **kitaplık** sahibinin kişiliği de insanlığı da, **kitaplarının** görünmeyen dünyasında rol oynuyor" diyor. Kuşkusuz öyle. **Kitaplık** sahibinin kişiliği hem o **kitaplıkların** yekününde, hem birer birer **kitaplardaki** izlerde gösteriyor kendini. Beri yandan da o **kitaplıklar** etki ediyor sahibinin kişiliğine. "Yüzler, Gizler, İzler", **kitaplığı** da, daha da zenginleştirecek **kitaplardan** biri oluyor. Tesirini de, öyle kolay kolay kaybetmeyecek gibi duruyor. **Kitap**, içinde adı geçen her ismi, bir de kitabın edindirdiği bilgi ve izlenimin ışığında okuma dürtüsü yaratıyor. "Yüzler, Gizler, İzler" bir durak; uzunca bir yolculuk için haritaya bakmak adına verilmiş bir mola...

